

Når drømme ikke bliver til virkelighed

»Vi skal have nye navne« er en gribende roman af NoViolet Bulawayo om længslen efter rigdom og håbet om migration, men også om de bristede drømme, når immigration og kulturel hybriditet resulterer i et eksistentielt tomrum.

AF MARTIN HARTMANN

Den zimbabwisk fødte NoViolet Bulawayo debuterer med romanen *Vi skal have nye navne*, der er en hjertegribende fortælling om en fattig immigrants bristede drømme og håb.

Bogen har vundet hende adskillige litterære priser, herunder Hemingway/PEN prisen 2014 for bedste debutroman, samt i 2013 fået hende shortlistet til den prestigefyldte Man Booker-

pris som den første zimbabwiske forfatter nogensinde.

Romanen bygger videre på en novelle »Hitting Budapest«, som hun skrev i 2010 og fik tildelt Cain-prisen 2011 for, også kendt som det afrikanske svar på Booker-prisen.

Borgerkrig, fattigdom, sult, nød og drømmen om et bedre liv i USA

I første del af romanen, der tager afsæt i »Hitting Budapest«, følger man den 10-årige jegfortæller Darling. Hun bor med sin mor og farmor i et zimbabwisk slumkvarter med det ironisk klingende navn Paradis, efter at paramilitære grupper har jævnet hendes landsby med jorden.

I Paradis fordriver Darling tiden med at gå på guava-rov med sine venner i det nærliggende rigmandskvarter, som de har døbt Budapest i kraft af dets eksotiske fremmedhed fra deres dagligdag præget af materiel nød og konstant sult. Ellers bruger de deres tid på at tale om og drømme sig væk til et privilegeret liv som »rigtige mennesker«, gerne i en af villaerne i Budapest, men allerhelst i mere velstillede dele af verden som USA eller Europa, hvor rigdommen overstiger enhver fornuft.

Disse inderlige drømme om migration og rigdom kommer også til udtryk i de lege, de selv har opfundet.

»Fang Bin Laden« afspejler deres barnlige forestilling og forhåbning om at kunne fange Bin Laden og få tildelt den gigantiske dusør, USA har udlovet. Hertil kan »Landelegen«, der er en variant af fangeleg, læses som en begrædelig bevidsthed blandt børnene om, at deres hjemland, med dets tilstand af borgerkrig, fattigdom, sult og nød, er et »rigtig kakaland« set i sammenligning med f.eks. USA:

»(...) først skal vi skændes om navnene fordi alle gerne vil være nogle bestemte lande, alle vil nemlig helst være USA. (...) Der er ingen der vil være pjaltelande som (...) det her land som vi selv bor i – hvem gider være sådan et forfærdeligt sted med hungersnød hvor alting er ved at falde fra hinanden?«

For Darling er drømmen om at migrere til et bedre liv dog ikke blot en drøm, da hendes tante Fostalina rent faktisk er migreret til og nu bosiddende i USA. Så da regeringsvalget slår fejl, regeringskritiske personer myrdes og drømmen om revolution og forandring smuldrer mellem fingrene på beboerne i Paradis, kommer Fostalina og henter Darling og tager hende med til det forjættede USA.

Den barske virkelighed som immigrant i USA

I romanens anden del følger man den nu ældre Darling, der bor i et plankehus i et af de fattigere kvarterer i »Destroyedmichygen« (læs: Detroit, Michigan) sammen med tanten, hendes ghanesiske mand Onkel Kojo og hans amerikansk fødte søn TK fra et tidligere forhold.

For Darling bliver mødet med USA et kæmpe kulturchok, da virkelighedens USA viser sig at være langt fra det paradys, som hun forestillede sig. For selv om hun får mad i overflod, har kabel tv, computer, internet, mobiltelefon og eget værelse, er alt langt fra perfekt.

I High School bliver hun mødt med mobning og diskrimination som følge af hendes

zimbabwiske ophav og accent, der ikke lyder som det »ebonics«, mange af de unge afroamerikanere taler. Hun oplever desuden et vaskeægte amerikansk skoleskyderi, der minder hende om de kaotiske tilstande hjemme i Zimbabwe.

Uden for skolens mure stifter hun bekendtskab med desperationen, den høje kriminalitet og de manglende fremtidsudsigter for mange fattige amerikanere og immigranter i Detroits ghettoer. Det minder hende også om forholdene derhjemme i Paradis:

»Kører forbi folk der sidder på deres verandaer og stirrer udtryksløst ud på vejen sådan som de voksne sad og ventede på NGO'erne hjemme i Paradis; forbi grupper af børn, der står midt på vejen som geder der leder efter vand; drengenes bare overkroppe er i alle nuancer af sort og brun (...); forbi pigerne der spankulerer frem og tilbage som om de er på vej til et sted der er bedre end de her hårde, varme gader.«

Darlings muligheder som immigrant i USA viser sig ligeledes at være stærkt begrænsede. For at kunne spare op til college, der »for udlændinge koster et helt land«, må hun tage de slavelignende jobs, som kun fattige amerikanere og immigranter uden arbejdstilladelse er villige til at udføre.

Meget sigende ender hun med at arbejde som rengøringshjælp i en ekstravagant rigmandsvilla, i stil med dem hun og hendes venner drømte om at eje, indtil hun begynder på College.

Hør NoViolet Bulawayos tale om sin bog her:

WE NEED NEW NAMES by NoViolet Bulawayo

Assimilationsbesvær og kulturel hybriditet som et eksistentielt tomrum

Som konsekvens af hendes besvær med at finde sig til rette og skabe sig en tilværelse i USA forsøger Darling at gøre alt, hvad hun kan for at assimilere sig og tilegne sig amerikansk kultur og sprog, bl.a. vha. populære tv-serier.

Dette skaber imidlertid en kløft mellem hende, moren og vennerne hjemme i Zimbabwe, der yderligere forstærkes af deres nu forskellige kulturelle oplevelshorisonter. For mens dem derhjemme forventer at få tilsendt penge, gaver og anden materiel velstand fra det amerikanske overflodssamfund, bliver Darling flov over og har besvær med at fortælle dem om virkelighedens USA.

Nemmere bliver det heller ikke af, at hun ikke kan rejse hjem på besøg, da hun opholder sig ulovligt i USA på et udløbet turistvisum.

Hun ender derfor med at tage mere og mere afstand fra vennerne og moren, der følgelig beskylder hende for at være blevet »hvid« og have glemt sit hjemland, sin kultur, sin familie og sine venner.

I bogens slutning udmunder det i en regulær eksistentiel krise for Darling, der ringer hjem til sin mor i savn og afmagt over, at hendes tilværelse i USA, til trods for hendes assimilationsforsøg, ikke lever op til hendes forventninger. Hun opdager til sin store overraskelse og smerte, at hendes gamle barndomsveninde har udfyldt hendes plads hos moren under hendes fravær.

Med denne fastlåsthed mellem en amerikansk kultur, hun som immigrant ikke passer ind i, og en zimbabwisk kultur, hvor hun mister sit tilhørsforhold pga. sit assimilationsforsøg, berører Bulawayo et omdiskuteret emne blandt kulturteoretikere, nemlig kulturel hybriditet.

I tråd med teoretikere som Edward Said beskriver hun, hvordan kulturel hybriditet kan resultere i et eksistentielt tomrum, da man hverken har hjemme i den ene eller den anden kultur, det ene eller det andet land.

Således kan *Vi skal have nye navne* ses i kontrast til idéen om det multilokale og det at have hjemme i flere kulturer og lande på en og samme tid, som blandt andre den amerikansk fødte nigeriansk-ghanesiske forfatter Taiye Selasi er fortaler for.

Fra personlig fortælling til kollektiv immigrantroman

At Darlings erfaringer udgør virkeligheden for mange immigranter rundt omkring i verden, gør Bulawayo opmærksom på gennem tre korte afsnit. Her bevæger hun sig ud over Darlings førstepersons fortælling og beretter fra tredje person herom:

»Se jordens børn rejse i flokke, forlade deres eget land med blødende sår på deres kroppe og chok i deres ansigter (...). Se dem rejse fra deres mødre og fædre og børn, fra deres navlestreng under mulden (...), fra alt det der gør dem til den og det de er, rejse fordi det ikke længere er muligt at blive. De bliver aldrig som de var engang, for man kan ikke blive den samme når man efterlader den man er, det man er, man kan ikke blive den samme. Se dem rejse (...) selvom de ved de bliver modtaget med ufrihed i de ukendte lande fordi de ikke hører til, selvom de ved de skal sidde på en enkelt balle (...) hvis de bliver bedt om at rejse sig op og tage væk, (...) selvom de ved de skal gå på tæer fordi de ikke må afsætte fodspor på den nye jord så nogen kunne tro de vil gøre krav på den.«

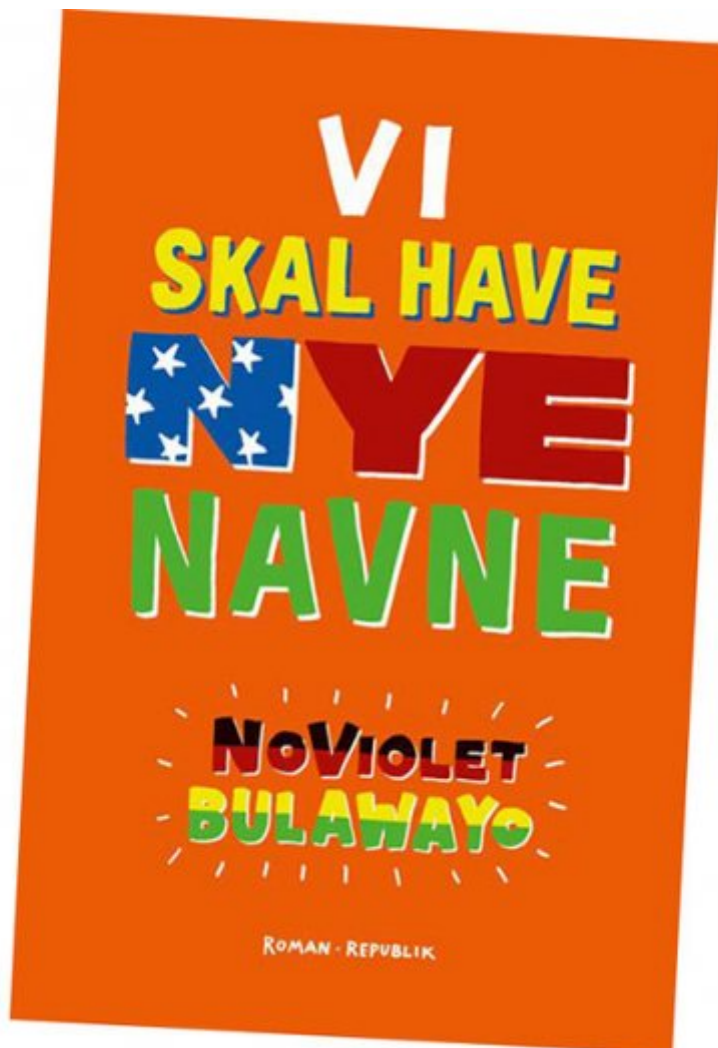
Disse afsnit, kombineret med Darlings personlige fortælling, gør romanen til en utrolig stærk og bevægende læseoplevelse, der sætter fokus på de livsomstændigheder og bristede drømme og håb, mange af verdens immigranter lider under.

Alene dette burde sikre Bulawayo en stor læser- og fanskare, der kun kan se

forventningsfuldt frem til næste skud på stammen fra dette nye spændende og stærkt engagerede forfatterskab!

Martin Hartmann er cand.mag. i Psykologi og Kultur- og Sprogødestudier

NoViolet Bulawayo: Vi skal have nye navne. Forlaget Republik. Oversættelse: François-Eric Grodin.

Redaktion: Modkultur

Emneord: boganmeldelse | Kultur

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **36 39 73 31**